

se af § 8, § 8 i den nye affattelse og §§ 9 og 10

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

20) Anden behandling af lovforslag nr. L 199:

Forslag til lov om ændring af lov om varmforsyning og lov om naturgasforsyning.

Af Poul Nielson (S) m. fl.

(Fremsat 3/5 83. Første behandling 20/5 83. Betænkning 31/5 83).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Løvig Simonsen (S):

Det er med tilfredshed, socialdemokratiet kan konstatere, at der er bred opbakning bag de ændringsforslag, der nu foreligger. Jeg vil gerne takke ministeren for hurtige svar til udvalget og også for et godt og hurtigt udvalgsarbejde.

Vi lagde op til et samarbejde om naturgasprojektet i min ordførertale både ved førstebehandlingen af lovforslag nr. L 199 og af lovforslag nr. L 214, ministerens bemyndigelseslov, og vi vendte os imod bemyndigelsen denne gang, da den kun ville medføre en udskydelse af de problemer, som naturgasprojektet stod i, og derved skabe en usikkerhed, som ville medføre, at der ikke kunne

tages nogle nødvendige beslutninger, og som også ville medføre, at det salg, der skulle foregå til storkunderne, ikke ville komme i gang, hvorved projektets økonomi ville forringes.

Vi mener, at det forslag, der foreligger nu, med de ændringsforslag, der er stillet, kan klare de problemer, der er for nærværende, og at vi samtidig sikrer et samarbejde med de implicerede selskaber fremover.

Det er fremgået af svarene fra ministeren, at problemstillingen med hensyn til naturgasprojektet er blevet klarlagt noget tydeligere end tidligere, og jeg vil gerne som udgangspunkt henvise til Naturgasplan af april 1983 fra D.O.N.G. A/S, hvor man helt klart gør opmærksom på de problemer og de ændrede forudsætninger, der er kommet, siden man i 1982 sidst lavede status. Man peger på, at rentabiliteten er blevet ringere på baggrund af dollarkurs, på baggrund af rentefald m.v., men man peger også på, at især afsætningsproblemet har været en medvirkende årsag til, at man må foreslå nogle ændringer både med hensyn til afsætning og med hensyn til strukturer. Her kan jeg ikke undlade at gøre opmærksom på, at i dette spørgsmål er ministeren enig, idet ministeren i et svar til udvalget har sagt, at det, der er højest prioriteret, er, at afsætningsvilkårene kommer ind i faste rammer. Det er lige så klart i de svar, vi har fået, at det drejer sig om vilkår, der ligger op til det, der er i fællesaftalen mellem D.O.N.G. og de fire regionale selskaber, og det ligger lige så klart i svarene, at baggrunden for, at man har fået en forringelse på op til 2½ pct. i rentabiliteten, var, at de forhandlinger, som førtes mellem det ene regionale selskab og Industrirådet og Dansk Fjernvarmeforening, ville skade projektet og ville forringe det i den grad, jeg siger her, medmindre folketinget greb ind, hvad man gør ved dette lovforslag med de forslag til ændringer, der er kommet.

Det er beskæmmende – i hvert tilfælde for os i socialdemokratiet – at se, at Industrirådet på den ene side fører forhandlinger med D.O.N.G. A/S og på den anden side fører forhandlinger med et regionalt selskab og gør opmærksom på i sin beretning, at man med det regionale selskab har fået aftaler, som Industrirådet kan acceptere, og så samtidig slutter sin beretning for 1982 med, at gaslaget ikke er slut endnu. Men med vor ved-

[Løvig Simonsen]

tagelse i dag er det slut, og Industrirådet må acceptere at købe gas på nøjagtig samme vilkår, som er gældende for andre store selskaber. Jeg vil her pege på Ruhrgas A/S, der sælger på nøjagtig samme vilkår, som D.O.N.G. A/S og regionale selskaber gør, med hensyn til afbrydelighed, med hensyn til individuelle tilbud og med hensyn til aftage-tvang.

Det ligger altså helt klart, at Industrirådet nu må acceptere disse ting, og det samme gælder Dansk Fjernvarmeforening. Jeg vil gerne sige, at man hverken fra Industrirådets side eller fra Dansk Fjernvarmeforenings side kan fritage sig for det ansvar, der ligger i, at man med sine aftaler med det regionale selskab bevidst eller ubevidst har været med til at undergrave økonomien i naturgasprojektet.

Nu forventer vi i hvert tilfælde, efter at folketinget er blevet enigt om fortsættelsen, at man vil sørge for, at naturgasprojektet kommer ind i et roligt leje. Vi forudser, at der nu kommer et stigende salg, og det kunne også bare mangle andet. Vi kommer her med en energiform, som dels er miljøvenlig, dels kan konkurrere med de andre, dernæst kan spare udenlandsk valuta og for det fjerde også sørger for en bedre økonomi i naturgasprojektet. Det er en samfundsopgave, som jeg i hvert tilfælde synes begge parter skulle være interesserede i at medvirke til, og jeg glæder mig til at se næste nummer af Dansk Fjernvarme.

Med hensyn til de problemer, der er løst gennem ændringsforslagene, garanterer man for det første ensartet behandling over hele landet, man garanterer en individuel pris til de enkelte kunder, og for storkunderne er det løftet ud af gas- og varmeprisudvalget – det skal orienteres, men det er ikke udvalget, der skal vurdere priserne – og dermed sikrer man sig, at man også kan sørge for, at de enkelte kunder ikke bliver orienteret om de tilbud, der bliver givet henholdsvis til den ene og til den anden, alt efter de forskellige forudsætninger og vilkår, der er til stede hos de enkelte storkunder.

Disse ting ligger helt klart i ændringsforslagene, og samtidig lægges der op til, at der skal ske et stærkere samarbejde mellem de regionale selskaber og D.O.N.G. A/S. Såfremt der er uenighed herom, kan energiministeren selvfølgelig gribe ind, det er den ret-

tighed, ministeren får, det er den bemyndigelse, ministeren får, når de holder sig inden for disse retningslinjer.

Der har også været nævnt forskellige strukturproblemer. Der har været spørgsmålet om samarbejde mellem de regionale selskaber og D.O.N.G., og dér mener jeg, vi har fundet den rigtige løsning i, at man nu kan bruge kontaktudvalget som forum, enten som det er sammensat i dag, eller ved, at man tager begrænset del i det, men i hvert tilfælde således, at de ønsker, som er kommet fra de regionale selskaber med hensyn til salg af gas, er blevet fulgt. Dermed sikres det, at dér, hvor man sælger gassen, har man også omkostningsbevidstheden.

Omkostningsstyringen er blevet nævnt, og en af de ting, som i hvert tilfælde må glæde, er, at man både fra D.O.N.G. A/S og fra de regionale selskaber ganske klart har givet udtryk for over for udvalget, at man er sig denne omkostningsstyring bevidst, og at man gør alt muligt for at følge det op. På dette område og med hensyn til netudbygningen vil ministeren få en bemyndigelse, såfremt det skulle skønnes nødvendigt.

Vi er tilfredse med det forlig, der er opnået. Vi mener helt klart, at det gavner projektet. Der bliver nu ro om naturgasprojektet. Vi kan nu få dynamik i salget til storkunderne. Det gavner projektets økonomi, og det gavner selvfølgelig også det danske samfund.

Jeg kan ikke lade være med til allersidst at sige, at det har undret mig lidt at se i bl. a. Berlingske Tidende, at der er tale om en stemmeaftale, et forlig. Vi vil være tilfredse, hvis hr. Lennart Larson igennem sin stemmeafgivelse i dag vil bekræfte forliget.

Annelise Gottfredsen (KF):

Jeg kan også støtte ændringsforslagene til dette lovforslag. Under udvalgsbehandlingen er der indgået aftale om, at den af regeringen ønskede bemyndigelse til energiministeren til at træffe en lang række nødvendige afgørelser bliver permanent. Efter regeringens forslag var den jo kun midlertidig.

Vi har aldrig lagt skjul på, at vi så med stor betænkelighed på naturgasprojektet, men nu er rørene stort set lagt, og opgaven er at reducere risikoen, ikke mindst for statskassen. Både fra D.O.N.G. og fra ministeren har vi fået at vide, at en videre udvikling i pro-

[Annelise Gotfredsen]

jektet uden ændringer kan medføre, at D.O.N.G.s egenkapital kan tabes, og at statens og kommunernes lånegaranti kan komme i fare. Derfor er vi alle under nødvendighedens lov. Vi må nu håbe, at der viser sig mulighed for at træffe de nødvendige beslutninger.

Selve vedtagelsen af dette forslag vil i sig selv give muligheden for de rette beslutninger, men i mange tilfælde vil de naturligtvis afhænge af folketingets flertal. Vi havde gerne set en mere bestemt styringsmulighed angivet allerede nu, men forslaget er det politisk mulige, og det støtter vi, ligesom vi støttede ministerens oprindelige lovforslag.

Lennart Larson (V):

Det drejer sig som bekendt om et lovforslag til ændring af lov om varmforsyning, og det drejer sig specielt om §§ 36 a og 36 b. Jeg skal sige med det samme, at venstre kan tiltræde de af ministeren fremsatte ændringsforslag.

Den nye § 36 a siger for det første, at ministeren kan fastsætte regler eller træffe afgørelse om for det første udbygning af naturgasnet og forsyningspligt, herunder virksomhedernes planer herfor, og for det andet styring af virksomhedernes omkostninger. I bemærkningerne hertil siges der, at »formålet med § 36 a er at sikre, at spørgsmål af væsentlig betydning for naturgasprojektets samlede udvikling kan afklares«. Det er vi meget enige i. Og så tilføjes der: »... også selv om der ikke skulle være enighed mellem de forskellige deltagende selskaber og eventuelle kommunale forsyningsvirksomheder«. Det går altså ud på at styrke bestræbelserne med hensyn til omkostningerne i de regionale selskaber og prioriteringen af netudbygningen. Men det siges til allersidst i bemærkningerne – og det lægger vi megen vægt på – at bemyndigelserne til energiministeren muliggør, at der kan træffes bindende beslutninger ud fra hensynet til helheden i projektet under alle forudsætninger.

Det er vel egentlig det, der skal være grundlaget for, at ministeren kan få en bemyndigelse til at se på hele naturgasprojektets problemer, for loven i sig selv løser ingen problemer. Selv om den socialdemokratiske ordfører, hr. Løvig Simonsen, holdt en udmærket salgstale for naturgassen, så er

jeg ikke sikker på, at det vil give nogen købere. Loven i sig selv løser ikke nogen problemer, men måden, hvorpå man administrerer loven og de bemyndigelser, ministeren får, kan løse problemerne. Ligesom man i gamle dage havde majforlig og martspakke og alt muligt andet, har vi i maj 1982 fået en ændring af varmforsyningsloven. Dengang blev den ikke administreret sådan, at det løste nogen problemer. Nu skal vi til det for anden gang.

Med hensyn til § 36 b anser vi det for en tottrinsraket. Ved salg af over 300.000 m³ skal de generelle retningslinjer aftales med de regionale selskaber og D.O.N.G., og de skal godkendes af ministeren. Er der uenighed, kan ministeren fastsætte reglerne. Det gælder for de generelle retningslinjer. Skulle der være uenighed om de konkrete afgørelser for kunderne, vil ministeren også kunne træde til og afgøre denne uenighed, og det er vi enige i. Derfor vil venstre anbefale, at man stemmer for ændringsforslag nr. 3.

Kalnæs (SF):

SF var stærkt imod det forslag, regeringen kom med, og som gik ud på, at der skulle gives ministeren meget vide bemyndigelser til at gribe ind i naturgasprojektet.

Den væsentligste grund til, at vi var imod forslaget, var denne blanke bemyndigelse til at gribe ind, men vi synes også, at hvis man ville gennemføre et sådant lovforslag, var det meget uheldigt, at det var midlertidigt. Det drejede sig om ½ år, og det ville bevare den usikkerhed, der er nu om naturgasprojektet. Den ville blive ved med at være der det næste halve år. Og netop usikkerheden har været et af de allermost belastende punkter for naturgasprojektet.

Derfor var vi imod lovforslag nr. L 214 fra regeringen.

Nu foreslås det i stedet for, at nogle af de bemyndigelser, som lå i lovforslag nr. L 214, sættes ind i det socialdemokratiske forslag, og det anser vi for at være en langt bedre løsning; dels er disse bemyndigelser blevet mindre, og de er blevet bedre defineret, dels er de blevet permanente, og de tager udgangspunkt i ensartede, landsdækkende retningslinjer og i et kontakudvalg mellem D.O.N.G. og de regionale selskaber, som allerede eksisterer.

[Kalmøs]

Vi synes nok, at det forslag, der nu er til behandling, er langt, langt bedre end det, regeringen spillede ud med. Der er faktisk meget stor forskel på dem.

Tilbage kan der blive en lille smule tvivl om, hvad bemyndigelserne skal bruges til. Det vil jeg gerne spørge energiministeren om. Hvordan vil man bruge disse bemyndigelser i regeringen? Vil man først og fremmest skabe ro om projektet, eller vil man også bruge dem til at skabe uro med? Det kan næsten lyde, som om det er et urimeligt spørgsmål, men når man ser, hvad hr. Lennart Larson har udtalt til Venstres Pressebureau mandag aften, kan man alligevel godt spekulere på, om der faktisk kommer mere uro ud af det – i stedet for, at vi nu får ro.

Hr. Lennart Larson udtaler, at man er indstillet på at lave en uvildig økonomisk undersøgelsesinstans i regeringen for at gennemgå økonomien og stille forslag til dens opretning, og at man vil undersøge mulighederne for vedtægtsændringer i D.O.N.G.-selskabet, og man vil være indstillet på, når man har gennemført dette undersøgelsesarbejde, at se på, om der lovmæssigt og administrativt skal gennemføres nogle foranstaltninger i efteråret.

Når jeg læser det og så ser på, hvad der stod i det oprindelige forslag fra regeringen, hvor der var tale om, at man skulle sætte et stort undersøgelsesarbejde i gang i energiministeriet, bl.a. med ansættelse af konsulenter for hurtigt at kunne vurdere indkommet materiale, specielt af teknisk, regnskabsmæssig og juridisk art, så kan man godt være bange for, at regeringen måske kører videre, som man oprindeligt havde planlagt, og at man alligevel lægger op til større forandringer i projektet senere hen og dermed skaber usikkerhed om, hvad det er, man vil med projektet.

Jeg vil gerne høre, hvad ministeren mener om disse ting, om ministeren er enig i hr. Lennart Larsons udtalelser. Vores stilling til forslaget ved tredje behandling vil være afhængig af, hvad ministeren kan svare. Ændringsforslagene kan vi under alle omstændigheder gå ind for, da de i hvert fald giver en mulighed for at gøre noget ved projektet, og det skal der være. Er det ikke den ideelle mulighed, er det vel en brugbar mulighed.

Men jeg vil gerne høre, hvad energiministeren mener om hr. Lennart Larsons udtalelser.

Maisted (FP):

Man kan ikke sige, at socialisterne skåner regeringen. De tager nærmest bad i det. De støtter – og de roser regeringen for at støtte – hr. Poul Nielsens lovforslag, og hr. Løvrig Simonsen talte om, at nu skulle der blive ro om naturgasprojektet. Det er helt umuligt! Medmindre man køber samtlige borgmestre i dette land og laver byportaftaler, så de kan lave naturgasselskaber alle sammen, er det umuligt at skabe ro om dette projekt.

Jeg synes virkelig, det er morsomt, at socialdemokraterne vendte sig imod ministerens forslag om en bemyndigelseslov for 6 måneder, men når den nu bliver gjort permanent, tilslutter de sig den lynhurtigt i håb om, at der engang kommer en anden energiminister end den nuværende. Jeg kan ikke rigtig se forskellen, men jeg kan godt forstå tankegangen.

Det, der er det reelle problem, er selvfølgelig, at industrien ikke rigtig har tillid til dette projekt, og derfor er der afsætningsvanskeligheder. Da industrien skal aftage de store mængder gas om sommeren, vil naturgasprojektet – alene af den grund, alene fordi man skal aftage en konstant mængde fra DUC – komme i vanskeligheder.

I det private prøver man på at bruge det kneb, at man giver dem skattelettelser og subsidier, og så hopper de forhåbentlig på i første omgang, og hvis man så også kunne begynde at lokke industrien med ad den vej, kan man altid senere slå om og lave tilslutningspligt. Ligesom man taler om forsyningspligt, vil man nok også lave tilslutningspligt, og så har man Jordens bedste skatteobjekt. Det er selvfølgelig heller ikke så dårligt ud fra et socialistisk synspunkt.

Vi har hverken lod eller del i disse planer eller i dette lovforslag; vi stemmer imod lovforslaget ved tredje behandling, og vi stemmer imod ændringsforslagene, fordi de er nytteløse. Vi kan ikke rigtig se forskel på det ene og det andet projekt. Der er blot én ting, der må undre mig: sådan set synes jeg, der er tale om et helt nyt lovforslag og ikke om ændringsforslag til et foreliggende lovforslag.

Emmert Andersen (CD):

Ligesom ved det foregående forslag er der her tale om et kompromis – med, hvad deraf følger. Der er nu afstukket nogle retningslinjer, og der er givet ministeren beføjelser. Det hele har det angivelige formål at få bragt orden i og ro om naturgasøkonomien, hvilket vi håber er muligt.

Lad mig i den forbindelse fastslå, at det vigtigste i den totale økonomi er, hvad der fortrænges. I den udstrækning det drejer sig om olie, er CD helt med. Jeg mener, det i den forbindelse her og nu er på sin plads at fastslå, at et flertal i tinget har givet udtryk for, at det ikke synes, det er fornuftigt at anvende naturgas i fjernvarmeværker.

CD stemmer for ændringsforslagene.

Lone Dybkjær (RV):

Også det radikale venstre er tilfreds med det forlig, der er indgået på dette område, og jeg skal kommentere de enkelte hovedpunkter, der er opnået.

Jeg synes, det er vigtigt, at man bygger på det eksisterende system, der i praksis skal udføre arbejdet. Det kan godt være, at man på et eller andet tidspunkt skal finde ud af, at der skal være en anden struktur, men det hjælper ikke at blive ved med at rumle med en anden struktur, så længe man ikke har den, så længe man ikke kan sætte den i stedet. Jeg synes, al den diskussion, vi har haft om det, viser, at det ville tage måneder, hvis man virkelig skulle lave omfattende strukturændringer, og det ville være til skade for hele projektet, fordi man risikerede, at salget i sommer gik totalt i stå, og det har vi hele tiden påpeget stort set var det eneste, der ikke måtte ske.

Vi er også i tilknytning til bemyndigelsen til ministeren tilfreds med, at ministeren kan gribe ind, hvis der er uenighed mellem parterne, igen med henblik på, at salget ikke skal gå i stå, hvad der er det vigtige.

Vi er tilfreds med, at forslaget bygger på de ensartede, landsdækkende retningslinjer. Vi synes, det er rigtigt, at ministeren får mulighed for at få oplysninger om omkostningsudviklingen, sådan at han også her kan gribe ind, hvis det er nødvendigt af hensyn til projektets samlede og overordnede økonomi.

I tilknytning til den bemyndigelse, ministeren har, finder vi det rigtigt, at man ikke

skal omkring gas- og varmeprisudvalget, også fordi det i praksis har vist sig at være et forsinkende led.

Endelig finder vi det rigtigt, at man gør bemyndigelsen permanent for at demonstrere, at nu mener vi, det er dette system, der skal fungere. Vi har givet en minister nogle muligheder for at gribe ind, hvis der opstår uenighed i systemet, sådan at tingene ikke går i stå, og vi mener derfor, at dette bør være den mulighed, der eksisterer i den kommende tid.

Waldorff (VS):

Vi støttede socialdemokratiets forslag ved første behandling, fordi vi mente, at det var et anvendeligt redskab til at få gang i salget til industrikunderne og til i øvrigt at få skabt de betingelser, som gjorde, at naturgasprojektet kunne blive bare nogenlunde rimeligt, og jeg mener i og for sig ikke, at disse ændringsforslag gør det oprindelige forslag dårligere.

Vi støttede, at D.O.N.G. i det oprindelige forslag alene skulle stå for salget til de store industrikunder, og det ville formentlig have været den hurtigste og mest effektive måde at gøre det på. Det er klart, at de indvendinger, der er kommet fra de fire regionale selskaber, meget handlede om, at de skulle kæmpe for deres berettigelse som naturgasselskaber. Men jeg tror ikke, det vil svække projektet, at man nu, som det fremgår, vil gå frem efter fællesaftalen om, hvordan salget på de individuelle kontrakter skal foregå.

Energiministeren svarede aldrig ved førstebehandlingen af sit eget forslag, L 214, på, hvad det var, han kunne, hvis han fik en bemyndigelse med hensyn til priser og andre salgsbetingelser, hvad det var, han kunne, som D.O.N.G. ikke ville være i stand til, og det har vi stadig væk ikke rigtig fået svar på. Det, der lå bag mit spørgsmål, var selvfølgelig en betænkelighed ved, om en venstreenergiminister kunne tænkes med udgangspunkt i striden mellem Naturgas Syd og D.O.N.G. at finde en eller anden mellemproportional, som industrien ville kunne acceptere som ganske vist ikke helt så favorabel som det, Naturgas Syd ville give den, men som på den anden side ville være bedre end det, D.O.N.G. kunne give den. Det, der var problemet i det, var dels, at det ville være en ny

[Waldorff]

måde at subsidiere industrien på i forhold til det frie marked, dels, at naturgasprojektet slet ikke kan bære den slags subsidier. Det sagde energiministeren faktisk også, og det mener jeg også er det, som er blevet klart med det ændringsforslag, der nu er kommet til det socialdemokratiske forslag. Jeg er overbevist om, tror meget på, at dette vil blive administreret sådan, som vi også mener det skal administreres, og i den formulering, der er i bemærkningerne til ændringsforslag nr. 3, nemlig at disse retningslinjer skal gøres ensartede og landsdækkende, ser jeg i hvert fald en udtalelse om det, som man ikke ønsker at sige alt for direkte, nemlig at nu skal det være slut med Naturgas Syds enegang med hensyn til salget til industrikunder og fjernvarmeværker, og den udgang på det synes jeg er tilfredsstillende.

Det andet, som jeg mener i hvert fald principielt kan være betænkeligt, er den bemyndigelse, der handler om udbygningen af forsyningspligten. Vi har ikke så meget imod det med, at energiministeren skal kunne gribe ind for at kunne styre omkostningerne. Jeg mener, der givetvis kan være brug for at gribe ind i omkostningerne og vedrørende driftsudgifter i de regionale selskaber; i betragtning af de historier, man hører om, at Naturgas Syds bestyrelse kører rundt i Landrover og bruger penge på en hel masse andet junk, mener jeg, der udmærket kunne være brug for, at man greb ind på omkostningssiden i de regionale selskaber.

Det, der kunne være betænkeligt – og det står altså nu i et ændringsforslag – er, at energiministeren også skal have beføjelser til at gribe ind i forhold til udbygningen af naturgasnettet, og når det gælder forsyningspligten. Der har jeg en from tro på, at det, at man nu har lavet et forlig, betyder, at energiministeren ikke vil bruge den bemyndigelse til at, skal vi sige beskære naturgasnettet på en urimelig måde. Derfor tror jeg – men det er stadig væk mest et trosspørgsmål, vil jeg indrømme – at det er ret uskadeligt.

Men jeg kunne godt tænke mig at spørge, om energiministeren ville forpligte sig til i tilfælde af mere vidtgående indgreb i forhold til udbygningen af naturgasnettet at orientere energiudvalget, hvis der bliver tale om sådan nogle indgreb.

Jeg er klar over, at ministeren kun vil benytte denne bemyndigelse i tilfælde af, at der

enten er uenighed imellem de regionale selskaber og D.O.N.G. eller er tale om en form for udbygning af nettet, som efter energiministerens opfattelse er særdeles skadelig for den samlede økonomi i projektet. Jeg mener, det ville være betryggende, hvis energiministeren ville love at orientere energiudvalget om sådanne indgreb, der handlede om udbygningen af naturgasnettet, så det vil jeg bede om et svar på.

Men vi kan altså støtte ændringsforslagene og støtte lovforslaget ved sidste behandling.

Steffensen (KrF):

Også ved dette lovforslags behandling vil jeg udtrykke kristeligt folkepartis tilfredshed med, at der nu er opnået et bredt politisk forlig om spørgsmålet. Der er tale om, at man styrker ministerens beføjelser over for naturgasselskaberne, og det er nødvendigt og rigtigt. Der er tale om at sikre, at det kan lade sig gøre at få projektet videreført. Den endelige struktur er der formodentlig fortsat mulighed for at drøfte, men nu kan det videreføres, og det er nødvendigt, at det kan videreføres også i denne sommer.

Derfor vil vi støtte ministerens ændringsforslag og lovforslaget.

Poul Nielson (S):

Jeg synes, der er grund til, at vi alle sammen er tilfredse. Det fremgår af forskellige presseudtalelser, at nogle har en anden måde at være tilfreds på end andre, men sådan er der så meget.

Det, jeg synes er vigtigst, er, at den mulighed for at skære igennem, energiministeren nu får med disse bemyndigelser, er en styrkelse, der sker på baggrund af den struktur, der er, og inden for de rammer af samarbejde, der har været forsøgt anvendt som det afgørende i projektet, og som er det, der har præget den store del af projektet i modsætning til forholdet mellem D.O.N.G. og et enkelt af de regionale selskaber.

Samtidig er hele den ramme, inden for hvilken disse bemyndigelser nu bliver givet lovmæssigt osv., en ramme, som er formuleret med et positivt fortegn i forhold til projektet og ikke et negativt fortegn, og bemyndigelserne osrer ikke af mistillid. Hvis der er en lugt ved det, så er det snarere en lugt af konstruktivitet og arbejde. Det for os helt

[Poul Nielson]

afgørende i denne forbindelse er selvfølgelig den kendsgerning, at der nu for første gang er politisk bredde bag gasprojektet, og det er det, der giver det styrke.

Men det er også klart, at det har været nemmere for den nuværende regering at opnå det, fordi den nuværende opposition er mere konstruktiv, end den tidligere var det. Det er i hvert fald én fordel, der kan ligge i regeringsskifter. Jeg skal ikke komme ind på, om der kan være andre. Det er vanskeligt at se.

Det afgørende er, at den blokering, der i foråret har været baggrunden for, at vi overhovedet har diskuteret projektet så heftigt igen, er brudt.

Problemet vedrørende salget til industrien og andre storkunder på grund af pressionsvirksomhed fra forskellige grupper er løst, og det er løst på den måde, folketings sidste forår sagde var løsningen; det er den løsning, der nu er stor bredde om, altså en markedsafstætning til de store kunder og en mulighed for en konkurrencemæssig prisdifferentiering, således at den kan få, hvad den kan tage; det er op til den enkelte kunde at vurdere, om det er godt nok. Det er det afgørende princip.

Det, at vi har undtaget salget til de store kunder fra offentlighed, indebærer, som det også fremgår af bemærkningerne, at gassen hermed kan sælges på samme vilkår som olieprodukterne, og det er dér, man har det afgørende konkurrenceforhold. Det mener jeg det for projektets skyld er kolossalt vigtigt at vi nu har fået fastslået – og fastslået med en sådan bredde. Det er, fordi der også på dette punkt er enighed mellem energiministeren og os om, hvordan det skal styres, at vi har været indstillet på at give de beføjelser, der her er tale om.

En bemærkning til slut om det, der af nogle menes at ligge i noget, nogle kun kalder en stemmeaftale. Hvis det var en stemmeaftale alene, kunne der jo ikke ligge andre ting i det. Men det er altså ikke en stemmeaftale, det er et forlig; til gengæld dækker det forlig ikke de ting, hr. Lennart Larson i pressen har ført frem. Jeg er nødt til at sige det med stor klarhed. Der er ikke tale om, at vi endosserer forskellige former for undersøgelser osv., der skal laves nu. Det er regeringens eget ansvar, det er regeringens egen be-
dømmelse, om den finder det hensigtsmæs-

sigt nu, da man skal i gang med samarbejdet, at iværksætte sådanne undersøgelser. Vi har frarådet det, men det er regeringens helt selvstændige vurdering, om den finder en sådan idé hensigtsmæssig for nærværende – og hvordan og hvorledes og i givet fald osv. Det er regeringens egen afgørelse, og vi har frarådet, at man nu giver sig til at starte forfra, netop når vi har gjort alt, hvad vi kunne, for at skabe bredde på en positiv baggrund.

Så dette være sagt, for at der ikke skal være yderligere misforståelser. Jeg har da også med en vis ro i sindet bemærket, at det alene er fra et enkelt af regeringspartierne, at noget i denne stil har været ført frem.

Energiministeren (Enggaard):

Det forhold, at der er god udsigt til, at der er skabt bred politisk enighed om naturgasprojektet, nogle vigtige sider af det, er selvfølgelig yderst tilfredsstillende, for som regeringen tidligere har givet udtryk for, er der ingen vej tilbage i dette projekt. Det synspunkt har fra tid til anden været fremme – og hr. Maisted fra fremskridtspartiet har vel været den, der flittigst har været inde på tanken – at man lader tab være tab og disponerer anderledes.

Som jeg tidligere har fremhævet både i forbindelse med fremsættelsen af lovforslag og her i tinget, er der i realiteten disponeret med hensyn til 7 mia kr. i naturgasprojektet, og derfor er opgaven, at man søger projektet gennemført på en hensigtsmæssig måde, sådan at man kan sikre projektets økonomi og sikre de fordele for samfundet, som ligger i det. Det er opgaven i dag.

Det er opfattelsen i regeringen, at den brede tilslutning til forslaget i høj grad vil bidrage til en positiv gennemførelse af projektet.

Jeg har tidligere fremhævet, at regeringen naturligvis ikke er uden betænkeligheder ved at fremsætte forslag, der indebærer øgede bemyndigelser til energiministeren. Enhver vil kunne sætte sig i mit sted og prøve at vurdere rækkevidden af øgede bemyndigelser. Regeringen ser helst, at projektets problemer løses i selskabsregie. Men det ville ikke være ansvarligt, hvis folketings sluttede sit arbejde i denne uge – det regner jeg stadig med at vi gør – uden at have skabt sikkerhed for, at eventuelle situationer med blo-

[Energiministeren]

kerede beslutninger eller manglende skridt i projektet kunne løses.

Jeg tror imidlertid, at alene eksistensen af de bemyndigelser, som lovforslaget indebærer, positivt vil bidrage til, at selskaberne bliver tilskyndet til at løse de opståede problemer i fællesskab. Det er derfor også mit håb, som jeg gerne giver udtryk for også i dag, at det ikke vil være nødvendigt at anvende de foreslåede bemyndigelser. Og som jeg ser tegn i sol og måne, er der vel også udsigt til, at det kan forløbe et langt stykke sådan, og det vil være godt. Det vil også være i tråd med den tradition, vi har i Danmark for, at forskellige parter inden for store projekter er i stand til – trods interessemodsatninger, trods juridiske problemer og andet – at finde bæredygtige løsninger.

Bemyndigelserne er nu sat ind som et særligt kapitel i varmforsyningsloven. Det kan man diskutere det lovtekniske i, om det bør være her eller dér, men det er et led i forståelsen imellem regeringen, socialdemokratiet og de radikale, at det sker i forbindelse med varmforsyningsloven.

Det er fortsat hensigten, at afgørelser, der måtte blive truffet vedrørende udbygning af naturgasnettet, skal være rettet mod selskaberne og skal indgå som forudsætninger for varmeplanlægningen. Der ændres således ikke på selve varmeplanlægningen. Det spørgsmål har tidligere været oppe, og jeg bekræfter det synspunkt, jeg tidligere har givet til kende.

Hr. Løvig Simonsen var inde på spørgsmålet om karakteren af bemyndigelserne og måtte rimeligt nok lige notere sig, at han, sidst bemyndigelser blev diskuteret, var meget stærkt imod. Jeg kan godt forstå, at hr. Løvig Simonsen har måttet gøre en bemærkning i forbindelse med dette. Hvis man analyserer sættet af bemyndigelser, som det er lagt frem fra regeringens side i dens forslag, og de ændringsforslag, der nu her i kraft af forståelsen mellem regeringen og 2 partier er lagt frem, konstaterer man, at der ikke er vældig mange forskelle. Der kan være forskelle i formuleringerne, men i det reelle indhold ligner bemyndigelserne hinanden ganske meget. Jeg skal dog give den indrømmelse, at der er sat en skillelinje ved 300.000 m³ årligt forbrug for salg til store kunder, og at det naturligvis vil kunne fremhæves, at der her er en forskel.

Jeg tror bestemt, at den omstændighed, at et sådant sæt af bemyndigelser til energiministeren kan gennemføres i bred enighed, vil have en stærk effekt på de afgørelser, som skal træffes, hvor risikoen for at køre fast ellers havde eksisteret.

Det har været nævnt, at de bemyndigelser, regeringen foreslog i sit forslag, var midlertidige, og det er rigtigt. Det skal forstås på den måde, at der i regeringens forslag var indeholdt en bestemmelse om revision den 1. december 1983. På det tidspunkt skulle regeringen altså senest forelægge forslag til revision. Denne bestemmelse er ikke indeholdt i det forslag, vi har til behandling her, men af hensyn til, at flere ordførere, bl.a. fru Annelise Gotfredsen, var inde på spørgsmålet om det midlertidige, skal jeg stilfærdigt gøre opmærksom på – også for at det ikke skal være uoplyst – at varmforsyningsloven, som disse ændringsforslag er stillet i forhold til, i sig selv har en revisionsbestemmelse, nemlig om 1984-85, hvilket altså er et senere tidspunkt. Hvis det i offentligheden eller på anden måde fremtræder, at disse bemyndigelser er tidsbestemte, så er det altså en sandhed med modifikation.

Jeg er enig i de betragtninger, der har været gjort vedrørende prisanmeldelsen. Jeg tror for det første, at det er logisk og nødvendigt, at vi gør denne undtagelse ved gasaftaler af den størrelsesorden, vi taler om her. Jeg tror for det andet, at det er en nyttig bestanddel af den regelsanering, som i øjeblikket foregår. Det sparer faktisk ganske mange anmeldelser og ganske meget sekretariatsarbejde i gas- og varmeprisudvalget og tjener derigennem et rigtigt formål.

Hr. Kalnæs var inde på spørgsmålet om, hvad regeringen agtede at bruge bemyndigelserne til. Jeg har før nævnt, at det er svært at definere i detaljer, hvordan bemyndigelserne i givet fald vil blive anvendt. Det forventer hr. Kalnæs heller ikke med den forståelse, han har af karakteren af denne bemyndigelse. Det er klart, at regeringen med disse bemyndigelser ikke sigter efter at gennemføre væsentlige ændringer i projektet, og hvis det skulle blive nødvendigt, føler jeg det rigtigt, at jeg i så fald orienterer folketingsmedlemmerne, sådan at man kan følge de ting, inden afgørelser træffes.

Jeg synes, det er rigtigt at sige, specielt henvendt til hr. Kalnæs, der spurgte om mu-

[Energiministeren]

ligheden for undersøgelser – det falder i tråd med det, hr. Poul Nielson var inde på i sit indlæg – at det er en forståelse mellem parterne i dette forlig, at regeringen selv sagt som enhver regering er frit stillet til at vurdere behovet for eller nødvendigheden af at foretage undersøgelser også omkring dette projekt. Jeg har været inde på temaet tidligere her fra denne talerstol. Regeringen ser med bekymring på, at der er mange forskellige påstande, mange forskellige vurderinger af projektet, i omløb. Det vil være rigtigt, at man får større sikkerhed med hensyn til de økonomiske konsekvenser i den ene eller den anden situation.

Det er ikke nogen nyhed for folketinget, og det kan slet ikke være nogen nyhed for socialdemokratiet, som vi nu igennem ganske lang tid har diskuteret også projektets strukturelle problemer med, at regeringen mener, det er nødvendigt at vurdere ikke alene de presserende problemer, som skal løses, men også de ting i projektet som helhed, som bør ses efter med henblik på at sikre, at vi i det lange forløb, som dette projekt har, kan komme rigtigt hjem. Jeg har nævnt strukturen; man kunne også nævne spørgsmålet om markedsopbygningen i forskellige perspektiver og en række af de driftsmæssige forhold omkring et sådant projekt, som det ville være rigtigt at man vurderer. Der er ikke fra regeringens side taget stilling til det spørgsmål, men når det har været rejst her i debatten, er jeg nødt til at fremhæve på samme måde som hr. Poul Nielson, at regeringen har sin frihed til at foretage noget sådant, og jeg har nævnt argumenterne for, at man gør det.

Jeg kan ikke dele hr. Maisteds opfattelse: at man med dette ser det skræmmebillede, der hedder tilslutningspligt. Jeg beder hr. Maisted om ikke i den offentlige debat om naturgasprojektet at fremmane et billede, som ikke svarer til regeringens hensigter. Jeg tror, at det ville gavne den saglige diskussion om naturgasprojektet, om det kunne ske. Det er, det fremgår også af bemærkningerne, fremdeles sådan – der er ikke tanke om andet – at den enkelte kunde frit træffer sit valg med hensyn til at aftage naturgas eller ej ud fra sine klare interesser. Hvis kunden ikke kan se sin interesse i at aftage naturgas, så er der ikke i de tanker, som foreligger om projektets fremtid, nogen planer om forandring i det grundlag, vi kender i dag.

Fru Lone Dybkjær var inde på spørgsmålet om vurdering af det eksisterende system, altså problemet om en undersøgelse, som jeg netop har været inde på.

Jeg tror, jeg også har svaret hr. Waldorff med det svar, jeg gav hr. Kalnæs. Jeg har naturligvis noteret mig, at det i indlægget fra ordføreren for forslagsstillerne, hr. Poul Nielson, indgik, at man fra socialdemokratiske side frarådede regeringen at gå ind i undersøgelser af dette. Det har regeringen bemærket, men som det rigtigt er fremgået, også af hr. Poul Nielsons indlæg, er der det ved den situation, som er beskrevet, at regeringen har sin frihed til at gøre det og til at vurdere konsekvenserne af det.

Kalnæs (SF):

Jeg vil gerne sige tak til energiministeren for det svar, som blev givet mig på spørgsmålet om, hvordan man ville bruge bemyndigelserne, og om, hvorvidt man forudså betydelige ændringer i projektet, idet jeg henviste til hr. Lennart Larsons udtalelser. Jeg er glad for at høre, at man ikke fra regeringens side forudser væsentlige ændringer i projektet på grundlag af de bemyndigelser, der er givet. Og man ville altså forelægge det for folketinget, hvis man skulle mene, at det var nødvendigt med sådanne væsentlige ændringer. Jeg opfatter det, som om man vil arbejde videre på det grundlag, der foreligger, og prøve at få projektet til at fungere, og det kan jeg give min fulde tilslutning til.

Så siger energiministeren, at det måske kan være hensigtsmæssigt at lave undersøgelser, da der foreligger mange forskellige udsagn om, hvordan projektet fungerer, og hvorledes økonomien i det er. Jeg vil gerne sige til energiministeren, at det, jeg opfattede i hr. Lennart Larsons udtalelse, var, at der skulle være tale om en uvildig undersøgelse, der ligesom én gang for alle skulle sige, hvordan økonomien i dette projekt var. Jeg vil gerne advare energiministeren imod at kaste sig ud i en sådan undersøgelse. Jeg tror ikke, en sådan undersøgelse kan laves. Jeg mener, at folk må vurdere projektet ud fra de udsagn, der kommer forskellige steder fra om projektet. Det siger sig selv, at regeringen hele tiden bør foretage en løbende vurdering af projektet. Det har den tidligere regering foretaget, og det foretager D.O.N.G., og an-

[Kalnæs]

dre kommer med kommentarer til det. Jeg tror, at man må lade projektet vurdere ud fra disse løbende vurderinger og ud fra de kommentarer, der kommer udefra. En sådan én-gang-for-alle-vurdering af det, som der var lagt op til, tror jeg er en meget dårlig idé, og det vil jeg altså fraråde regeringen at kaste sig ud i.

Jeg vil gerne sige, at med de udtalelser, der kom fra energiministeren, kan vi støtte de ændringsforslag, der ligger her, og vi vil også kunne støtte lovforslaget ved tredje behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-3, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 4, § 2, således ændret, og § 3

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

21) Anden behandling af lovforslag nr. L 212:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af gas.

(Fremsat 25/5 83. Første behandling 27/5 83).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

22) Eventuelt: Fortsættelse af anden behandling af lovforslag nr. L 105:

Forslag til udlændingelov.

(Fremsat 20/1 83. Første behandling 2/2 83. Betænkning 27/5 83. Første del af anden behandling 30/5 83).

Formanden:

Som tidligere meddelt udgår dette punkt, og der er herefter ikke mere på dagsordenen.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Fra medlem af folketinget *Brusvang*, der har orlov på grund af sygdom, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 2. juni atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Addi Andersens*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udenrigsudvalget (30/5 83):

Udtræder: Kjeld Olesen (S)
Nyt medl.: Erik Andersen (S)
Udtræder: Erik Andersen (S)
Ny stedf.: Poul Nielson (S)

Miljø- og planlægningsudvalget (1/6 83):

Udtræder: Kalnæs (SF)
Nyt medl.: Margrete Auken (SF)